

MEER MENS, MINDER BUREAUCRATIE: SNELLERE BESLUITVORMING DOOR GEMEENTE.

Hoe waardevol zou het zijn dat kwetsbare burgers met een minimuminkomen zo snel mogelijk op financiële steun kunnen rekenen? Om daarmee – verdere - geldproblemen of schuldsituaties te voorkomen. Is het mogelijk om de bijzondere bijstandsprocedure ingrijpend te verkorten? Hoe kunnen de Friese gemeenten een bijdrage leveren aan het terugdringen van hun eigen bureaucratie?: de vaak ontmoedigende procedures waarbij het lang wachten is op een beslissing. De Friese gemeenten kunnen dat regelen. Als de politieke en bestuurlijke wil er maar is! Het FSU levert een bijdrage en stimulans om dat voor elkaar te boksen.

Eerder in 2010 heeft het FSU aan de Friese gemeenten voorgesteld om – door meer medewerkers beslissingsbevoegdheid te geven - snellere besluitvorming voor minimaregelingen na te streven. Een jaar later hebben de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het Ministerie van Binnenlandse Zaken het convenant ‘*Vijf beloften aan de burger*’ opgesteld, met daarbij de belofte dat bijzondere bijstand binnen zeven werkdagen verstrekt zou worden. De Nationale Ombudsman pleitte er meermaals voor om de wettelijke beslistermijnen niet als gangbare termijnen te hanteren. Deze verschillende initiatieven hebben helaas niet geleid tot snellere en eenvoudiger procedures.

Reden voor het FSU om aan studente HBO Rechten Sharona Vallinga opdracht te geven voor een praktijkgericht juridisch onderzoek, in het kader van haar afstuderen aan de NHL. De opdracht was om te bekijken of en hoe de Friese gemeenten hun besluitvorming kunnen versnellen. Het onderzoek werd toegespitst op de procedure rond de bijzondere bijstand. Van de 24 gemeenten werkten er 16 mee aan het onderzoek. De resultaten zijn verwerkt in het rapport “De burger aan zet”.

Uit het onderzoek is gebleken dat de stappen binnen de bijzondere bijstandsprocedure van de 16 Friese gemeenten veel met elkaar overeenkomen. De stappen kennen een vergelijkbare volgorde: aanvraag ontvangen – inboeken - onderzoek – rapportage – besluit – toetsen en beschikken – verzenden – betaalbaar stellen – archiveren. Daar zijn verschillende afdelingen en personen mee gemoeid, een tijdrovende route!

Opvallend is dat geen enkele gemeente snel beslist. Op basis van het convenant ‘*Vijf beloften aan de burger*’ zou het mogelijk moeten zijn om binnen zeven werkdagen een besluit te nemen. De 16 Friese gemeenten komen met hun gemiddelde doorlooptijd (= aanvraag tot en met beslissing) daar niet in de buurt. De snelste doorlooptijd (de kleine gemeente Ameland uitgezonderd) is 19 dagen. De langste doorlooptijden vallen tussen de 42 tot en met 56 dagen. Volgens de betreffende gemeenten zouden de wenselijke en werkbare termijnen verkort kunnen worden naar 21 tot en met 28 dagen.

De onderzoeker doet de volgende voorstellen:

Om de bijzondere bijstandsprocedure te verkorten moet het mogelijk worden gemaakt dat behandelende ambtenaren (consulenten) van Werk & Inkomen of Sociale Zaken het *mandaat* krijgen van het college van B&W om te beslissen op een bijzondere bijstands aanvraag. Als consulenten deze bevoegdheid krijgen is de besluitvorming niet meer afhankelijk van bijvoorbeeld een kwaliteitsmanager, teamleider, afdelingshoofd of de wethouder. De directe beslissingsbevoegdheid betekent veel tijdswinst en de burger weet snel waar hij aan toe is.

De procedure kan nog verder verkort worden door één of meerdere consulent(en) met het beslissingsmandaat te *detacheren in een wijkteam*. De procedure wordt uit het interne ambtelijk apparaat gehaald. Er kan zo een werkbare win-win situatie gecreëerd worden voor de burger én de gemeente. De burger kan zich melden bij het wijkteam voor inkomenssteun. De sociaal werker voert het gesprek en kan aangeven of bijzondere bijstand een mogelijkheid is. De sociaal werker kan samen met de burger het aanvraagformulier voor bijzondere bijstand invullen of regelen dat dit direct gebeurt. De gedetacheerde consulent kan de aanvraag vervolgens beoordelen en een besluit nemen. De aanvrager krijgt een beschikking met de wel of niet toekenning van de bijzondere bijstand mee en de gemeente kan – als sprake is van toekenning - overgaan tot betaling van de voorziening. De consulent heeft een beslismandaat en kan daardoor snel handelen, maar de formele verantwoordelijkheid voor de genomen besluiten blijft wel bij de mandaatverlener (het college van B&W) liggen. De beschikking kan achteraf nog getoetst worden.

Het onderzoek heeft zich toegespitst op de bijzondere bijstand. De gemeente kan het beslismandaat ook toepassen bij de andere gemeentelijke inkomensondersteunende voorzieningen (minimaregelingen)!

Het onderzoeksrapport wordt verstuurd naar de Friese gemeenten en daarnaast naar de Vereniging van Friese Gemeenten (VFG), de Friese gemeentelijke advies/cliëntenraden, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), de ministeries van Binnenlandse Zaken en Sociale Zaken, de Nationale Ombudsman, het Fries Sociaal Planbureau en de Tweede Kamer.

Het FSU roept de gemeentelijke advies/cliëntenraden op om ongevraagd te adviseren over het rapport en de aanbevelingen.

Het rapport is op te vragen bij het FSU: tel: 058-2139992 en e-mail: fsu@fsufriesland.nl of te downloaden via onze website www.fsufriesland.nl.

Leeuwarden, 31 mei 2017.